ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ CARL OTTO LENZ της 10ης Νοεμβρίου 1992 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Α — Εισαγωγή

1. Με την υπό κρίση προσφυγή λόγω παραβάσεως της Συνθήκης η Επιτροπή κατηγορεί την Κυβέρνηση του Βασιλείου του Βελγίου ότι δεν μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 11 της οδηγίας 85/203/ΕΟΚ σχετικά με τις προδιαγραφές ποιότητας του αέρα για το διοξείδιο του αζώτου [1] και με τον τρόπο αυτό παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το κοινοτικό δίκαιο.

2. Δόθηκε στα κράτη μέλη η δυνατότητα να καθορίσουν αυστηρότερες τιμές από αυτές που προβλέπονται στην οδηγία (άρθρα 4 και 5 της οδηγίας).

3. Η οδηγία 85/203 μεταφέρθηκε στο βελγικό δίκαιο με το βασιλικό διάταγμα της 1ης Ιουλίου 1986 [2]. Το άρθρο 11 της οδηγίας 85/203, το οποίο δεν περιελήφθη στο βασιλικό διάταγμα ούτε ρητώς ούτε κατά περιεχόμενο, προβλέπει τη διαβούλευση με άλλα κράτη μέλη και με προαιρετική συμμετοχή της Επιτροπής, και συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παράγραφο 1, σε περιπτώσεις στις οποίες ένα κράτος μέλος προτίθεται να καθορίσει αυστηρότερες τιμές σε περιοχές που βρίσκονται κοντά στα σύνορα, και, σύμφωνα με την παράγραφο 2, σε περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει κίνδυνος υπερβάσεως των τιμών λόγω ρυπάνσεως, η οποία οφείλεται ή μπορεί εν πάση περιπτώσει να οφείλεται σε άλλο κράτος μέλος.

4. Η Βελγική Κυβέρνηση αμύνεται υποστηρίζοντας ότι πρόκειται για καθαρά οργανικές διατάξεις, που δεν χρειάζονται ρητή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο. Εξάλλου, το βελγικό κράτος δεν προτίθεται να κάνει χρήση των δυνατοτήτων των άρθρων 4 και 5 της οδηγίας 85/203 για τον καθορισμό αυστηρότερων τιμών, και ακόμη και αν σε περιοχές κοντά στα σύνορα προβλέπονταν αυστηρότερες τιμές, θα ήταν φυσικό να γίνουν διαβουλεύσεις με το γειτονικό κράτος μέλος, διότι η βελτίωση της ποιότητας του αέρα δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί μονομερώς.

5. Στην έκθεση ακροατηρίου αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά και το νομικό μέρος της υποθέσεως καθώς και οι ισχυρισμοί των διαδίκων.

Β — Η γνώμη μου επί της υποθέσεως

6. Δεν αμφισβητείται το γεγονός ότι το άρθρο 11 της οδηγίας 85/203 δεν βρήκε έκφραση στην πράξη μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο του κράτους μέλους. Το ζήτημα είναι μόνο κατά πόσον αυτή η υποχρέωση διαβουλεύσεως που επιβάλλεται

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

1 — Οδηγία 85/203/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 1985 (ΕΕ L 87 της 27ης Μαρτίου 1985, σ. 1), που τροποποιήθηκε με την οδηγία 85/580/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985 (ΕΕ L 372 της 31ης Δεκεμβρίου 1985, σ. 36).

2 — *Moniteur belge* της 23ης Σεπτεμβρίου 1986, σ. 12867.

στο κράτος μέλος χρειάζεται μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο, διότι είναι αναμφισβήτητη η νομική δεσμευτικότητα των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στα κράτη μέλη με τη μορφή οδηγίας (άρθρο 189, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ).

7. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό εξαρτάται από το ποιος είναι αρμόδιος, σύμφωνα με την κατανομή αρμοδιοτήτων στο εσωτερικό του κράτους, να καθορίσει αυστηρότερες οριακές ή ενδεικτικές τιμές από αυτές που προβλέπει η οδηγία. Αν το έργο αυτό είχε ανατεθεί αποκλειστικά στην κυβέρνηση του κράτους μέλους, θα ήταν, υπό προϋποθέσεις, περιττή μια ρητή μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο, διότι ήδη το άρθρο 11 της οδηγίας θεσπίζει νομική υποχρέωση που δεσμεύει άμεσα το κράτος μέλος.

8. Με την προσφυγή εντούτοις υποδηλώθηκε ότι σύμφωνα με την κατανομή αρμοδιοτήτων στο Βέλγιο ο καθορισμός αυστηρότερων τιμών μπορεί να ανατεθεί σε περιφερειακές αρχές. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση εξετάστηκε βαθύτερα το ζήτημα αυτό, και αναφέρθηκε ότι συγκεκριμένα στο δίκαιο του περιβάλλοντος έχουν μεταβιβαστεί αρμοδιότητες στις περιφέρειες.

9. Η υποχρέωση διαβουλεύσεως αφορά όμως τις κυβερνήσεις των κρατών μελών, προς τα οποία απευθύνεται η οδηγία (άρθρο 16), και όχι τις περιφέρειες. Για να εξασφαλιστεί η τήρηση της υποχρεώσεως διαβουλεύσεως, πρέπει η υποχρέωση αυτή να επιβάλλεται στους φορείς της νομοθετικής εξουσίας. Επειδή το βελγικό κράτος, κατά τη μεταφορά της οδηγίας 85/203, δεν συμμορφώθηκε προς τις επιταγές αυτές, προτείνω να γίνει δεκτή η προσφυγή της Επιτροπής.

Γ — Πρόταση

10. Προτείνω να εκδώσει το Δικαστήριο την ακόλουθη απόφαση:

1) Το Βασίλειο του Βελγίου, παραλείποντας να θεσπίσει τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των υποχρεώσεων που περιέχονται στο άρθρο 11 της οδηγίας 85/203/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 1985, σχετικά με τις προδιαγραφές ποιότητας του αέρα για το διοξείδιο του αζώτου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή και από το άρθρο 189 της Συνθήκης ΕΟΚ.

2) Το Βασίλειο του Βελγίου καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα.